

ВОЙЦЕШУК В. В.

здобувач

(Приватна установа

«Науково-дослідний інститут

публічного права»)

УДК 342.951:347.965(477)

DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2023.6.88>

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОРГАНІВ АДВОКАТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ В ЛИТОВСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ

У статті здійснено аналіз структури та повноважень органів адвокатського самоврядування Литовської Республіки. Автор зазначає, що інститут адвокатури в Литві залежить від політичного контексту, який впливає на його завдання та визначає соціальну роль. Було констатовано, що ефективність системи адвокатури в Литві повністю залежить від моральних якостей окремих адвокатів, які об'єднавшись утворюють систему адвокатського самоврядування. Автор детально аналізує правовий статус наступних органів адвокатського самоврядування Литви: Загальні збори адвокатів, Рада адвокатів, Суд честі адвокатів, Ревізійна комісія адвокатів, комітети та тимчасові комісії. З'ясовано, що система адвокатського самоврядування в Литві пристосована під модель, яка застосовується в країнах Європейського Союзу. Констатовано відсутність в Литві регіональних органів адвокатського самоврядування. Автор систематизує наступні групи повноважень Асоціації адвокатів Литви: організаційно-розпорядчі, освітньо-кваліфікаційні та контрольні-наглядові. Доведено, що в Литві обов'язкова участь адвокатів в адвокатському самоврядуванні забезпечується спеціальним (внутрішньо-організаційним) статусом адвокатів, який увібрав окремі права і обов'язки. Автор звертає увагу на присутність повноважень органів адвокатського самоврядування в Литві у сфері міжнародної співпраці, що значно розширює функціональні можливості. Встановлено, що Асоціація адвокатів Литви є різновидом асоціацій, діяльність яких регламентована в країні окремим нормативно-правовим актом. Констатовано багаторівневість засобів нормативно-правового регулювання адвокатського самоврядування в Литовській Республіці.

Ключові слова: адвокатура, адвокатське самоврядування, гарантії незалежності адвокатів, захист прав, правова допомога, правовий статус, форми діяльності.

Voytseshuk V. V. Peculiarities of the functioning of bar self-government bodies in the Republic of Lithuania

The article analyzes the structure and powers of the bodies of the bar association of the Republic of Lithuania. The author notes that the institution of the bar association in Lithuania depends on the political context, which influences its tasks and determines its social role. It was stated that the effectiveness of the bar association system in Lithuania depends entirely on the moral qualities of individual lawyers, who, united, form the system of bar association self-government. The author analyzes in detail the legal status of the following bodies of the bar association of Lithuania: the General Meeting of Bar Associations, the Bar Association Council, the Court of Honor of Bar Associations, the Bar Association Audit Commission, committees and temporary commissions. It is found that the system of bar association self-government in

Lithuania is adapted to the model used in the countries of the European Union. The absence of regional bar association self-government bodies in Lithuania is noted. The author systematizes the following groups of powers of the Lithuanian Bar Association: organizational and administrative, educational and qualification, and control and supervision. It is proved that in Lithuania the mandatory participation of lawyers in the self-government of the bar is ensured by a special (internal-organizational) status of lawyers, which includes separate rights and obligations. The author draws attention to the presence of powers of the bodies of the self-government of the bar in Lithuania in the sphere of international cooperation, which significantly expands the functional capabilities. It is established that the Lithuanian Bar Association is a type of association, the activities of which are regulated in the country by a separate regulatory legal act. The multi-level nature of the means of regulatory and legal regulation of the self-government of the bar in the Republic of Lithuania is stated.

Key words: *advocacy, advocate self-government, guarantees of independence of advocates, protection of rights, legal aid, legal status, forms of activity.*

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Реформування вітчизняної адвокатури вимагає детального вивчення та осмислення досвіду розбудови системи адвокатського самоврядування в окремих європейських країнах. Від цього залежить ефективність імплементації в Україні цього позитивного досвіду. На цей час спостерігається недостатність комплексних правових досліджень цієї проблематики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з даної теми, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується дана стаття. Структура та правовий статус органів адвокатського самоврядування Литви раніше ґрунтовно не досліджувалася вітчизняними вченими, що вказує на актуальність обраного напрямку наукового пошуку.

Формування цілей статті. Метою статті є аналіз практики функціонування органів адвокатського самоврядування в Литовській Республіці.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Інститут адвокатури є обов'язковим для кожного розвиненого демократично-правового суспільства. Пройшовши кілька реформ після відновлення незалежності, адвокатура Литви має обрати шлях розвитку. Основний цілі – правова освіта, боротьба за справедливість, захист прав та інтересів людини. Для досягнення цих цілей необхідні дуже високі моральні, етичні та професійні стандарти адвокатської діяльності, а також належна регламентація форм діяльності адвокатів [1]. Подібна позиція литовських вчених свідчить про декілька закономірностей розбудови системи адвокатського самоврядування.

По-перше, інститут адвокатури залежить від політичного контексту, який впливає на його завдання та визначає соціальну роль. Зокрема, в демократичній державі, на відміну від тоталітарної, адвокатура має орієнтуватися на захист прав громадян за допомогою прозорих та законних форм. По-друге, ефективність системи адвокатури повністю залежить від моральних якостей окремих адвокатів, які об'єднавшись утворюють систему адвокатського самоврядування. Тобто, сторонні особи не приймають участь в управлінні адвокатурою, що є особливістю інституту адвокатури.

Юрате Новагроцкене вказує, що існує взаємозв'язок ефективності правової системи та готовності громадян дотримуватись закону. Мешканці оцінюють умовно гірше роботу інституцій, що належать до політичної системи, а не інститути правової системи. Тому розвиток правової системи в перспективі залежатиме також від інститутів правової системи, підвищення ефективності роботи елементів системи, а також від рівня правової культури громадян [2, с. 95]. Отже, політизованість адвокатури може мати дуже значні негативні наслідки, зокрема в частині недовіри суспільства.

На підтвердження цього зазначимо, що у Програмі розвитку системи правосуддя Литовської Республіки на період 2021–2030 роки констатовано, що кількість адвокатів, які

надають вторинну правову допомогу зростає через збільшення кількості справ за участю адвокатів. Дуже поширена практика заборгованості перед адвокатами за надання вторинної правової допомоги. Внаслідок цього, Службі гарантованої правової допомоги не завжди вдавалося своєчасно знайти адвокатів, здатних надати вторинну правову допомогу. Це негативно впливає на досудовий розгляд для проведення слідчих дій та ведення судових справ [3]. З функціональної точки зору право розглядається як засіб регулювання суспільних справ, і його проблеми однакові в кожній країні. Досвід порівняльного правознавства показує, що кожне суспільство ставить перед правом, по суті, одні й ті ж завдання [4, с. 40]. Вбачається, що статичність завдання права протиставлена динамічності завдань адвокатури, яка має оперативно реагувати на нові загрози та виклики.

У Рішенні Конституційного суду Литовської Республіки «Про відповідність пункту 1 частини першої статті 8 Закону про адвокатуру Литовської Республіки Конституції Литовської Республіки» від 10 липня 1996 року вказано, що реалізація конституційного права на захист залежить, зокрема, від рівня професійної підготовки адвоката, тобто. від набутої кваліфікації юриста та навичок правової роботи. Міжнародні документи також називають відповідну освіту як необхідну вимогу до осіб, які претендують на роботу юристами. Рівень або тип юридичної освіти, необхідний для юриста, а також інші додаткові вимоги є внутрішньою справою кожної держави. Таким чином, освітній ценз, встановлений Законом про адвокатуру, не може вважатися ні дискримінаційним обмеженням, ні обмеженням прав і свобод громадян. Це слід розглядати лише як кваліфікаційну вимогу для осіб, які бажають працювати адвокатами [5].

Це рішення відсилає нас до окремих завдань системи адвокатського самоврядування, зокрема в частині організації та проведенні кваліфікаційного іспиту, а також подальшому контролю за якістю та професійністю надання правової допомоги. При чому ми знайшли прикладу судових справ, які стосуються порушення принципів адвокатської діяльності. Зокрема наведемо спір, який виник щодо законності та обґрунтованості рішення Державної інспекції із захисту даних, яким адвокат отримав догану. Догану було оголошено адвокату після того, як було встановлено, що ні Національна асоціація споживачів нерухомості, ні адвокат, який її представляє, не довели, що під час збору та подальшої обробки інформації з Реєстру нерухомості щодо об'єкта нерухомого майна персональні дані заінтересованих осіб, у тому числі архівні дані та документи, мали право, встановлене законом для захисту суспільних інтересів [6, с. 16].

Також у судовій практиці Литви трапляються випадки, коли вирішується питання про невідповідність поведінки адвоката встановленим етичним нормам. Прикладом є рішення Суду честі Асоціації адвокатів у спірній справі від 23 квітня 2015 року. У рішенні було зазначено, що адвокат порушив Кодекс адвокатської етики Литви, оскільки не надав відповіді на апеляцію від імені клієнта до Вільнюського обласного суду. У рішенні суд зазначив, що було порушено принцип лояльності до клієнта і адвокат не виконав юридичні та моральні зобов'язання, а також був нечесним, необережним і діяв нерозумно. З обставин справи вбачається, що адвокат мав зобов'язання, що впливали з доручення з клієнтом, які повинні бути врегульовані в кодексі етики. Таким чином, незважаючи на те, що дії адвоката досягають бажаного результату клієнта і задовольняють його очікування, характер діяльності адвоката може бути визнаний невідповідним і протиправним щодо правової системи та її принципів [7, с. 148].

В Литві питання адвокатського самоврядування регламентовані одинадцятим розділом Закону Литовської Республіки «Про адвокатуру». У статті 56 закону вказано, що головним органом в системі адвокатури є Асоціація адвокатів Литви, яка об'єднуються в публічну юридичну особу під назвою «Литовська колегія адвокатів». До Асоціації входить кожен адвокат Литви, який набув право на зайняття адвокатською діяльністю. Асоціації адвокатів Литви: 1) координує діяльність адвокатів; 2) представляє інтереси адвокатів у державних установах, міжнародних та іноземних державних організаціях; 3) готує проекти нормативно-правових актів з питань адвокатської діяльності та подає їх до Міністерства юстиції

Литовської Республіки; 4) здійснює контроль за діяльністю адвокатів; 5) організовує та здійснює підвищення кваліфікації адвокатів; 6) координує надання адвокатами гарантованої державою правової допомоги. Детально схарактеризуємо правовий статус Асоціації адвокатів Литовської Республіки [8]. Отже, центральне місце в системі адвокатського самоврядування Литви займає саме асоціація.

Значне коло питань, пов'язаних з розбудовою системи адвокатського самоврядування регламентовані у Положенні про Асоціацію адвокатів Литовської Республіки від 23 лютого 2021 року. У цьому документі вказано, що діяльність Асоціації адвокатів Литви ґрунтується на принципах самоврядування, гласності та законності. Слід узагальнити наступні права Асоціації адвокатів Литви: 1) здійснювати управління, користування та розпорядження належним майном та коштами для реалізації завдань адвокатського об'єднання; 2) укладати договори та брати на себе зобов'язання; 3) збирати, узагальнювати, та оприлюднювати відомості про адвокатів, помічників адвокатів та осіб, визнаних адвокатами; 4) отримувати та надавати підтримку, надавати благодійність; 5) засновувати засоби масової інформації та займатися видавничою діяльністю; 6) вступати в міжнародні організації; 7) координувати надання безоплатних правових послуг адвокатами та помічниками юристів; 8) представляти інтереси адвокатів в державних установах, міжнародних та іноземних організаціях; 9) готувати та подавати проекти значущих нормативно-правових актів; 10) здійснювати господарську діяльність, яка необхідна для досягнення цілей самоврядування [9].

Паралельно у законодавстві Литовської Республіки деталізовано і обов'язки асоціації, зокрема: 1) готувати, затверджувати та плумачити нормативно-правові акти, що регулюють діяльність адвокатів та помічників адвокатів; 2) готувати та затверджувати Кодекс етики адвокатів Литви та Порядок розгляду дисциплінарних справ адвокатів; 3) організувати підвищення кваліфікації адвокатів та помічників адвокатів; 4) визначити кількість годин щорічного підвищення кваліфікації та обов'язкових курсів для юристів та помічників юристів; 5) вирішувати питання вдосконалення правової допомоги, що надається адвокатами; 6) здійснювати контроль за діяльністю адвокатів, помічників адвокатів та осіб, визнаних адвокатами; 7) визначити розмір і порядок сплати внесків адвокатів, помічників адвокатів [9].

Обов'язки позиціоновані також доволі чітко, і надають асоціації можливість забезпечувати якість правової допомоги, яка надається адвокатами, а також гарантувати дотримання адвокатами законодавства про адвокатуру. Отже, на відміну від прав, які виконують системоутворюючу роль, обов'язки мають забезпечувальне значення. Органами Асоціації адвокатів Литви є: 1) загальні збори адвокатів; 2) Рада адвокатів; 3) Суд честі адвокатів; 4) ревізійна комісія [8]. Коротко схарактеризуємо правовий статус окремих органів адвокатського самоврядування в Литовській Республіці.

1. Загальні збори адвокатів. По статусу вони є вищим органом Асоціації адвокатів Литви, та виконують наступні повноваження: 1) визначають кількісний склад ради адвокатів та ревізійної комісії; 2) обирають членів Ради адвокатів і голову Ради, Ревізійну комісію, трьох членів Суду честі адвокатури та відкликає їх у порядку, встановленому Статутом Асоціації адвокатів Литви; 3) затверджують річний звіт та кошторис діяльності Ради адвокатів; 4) приймають та вносять зміни до Статуту Асоціації адвокатів Литви, Кодексу етики адвокатів Литви; 5) затверджують за поданням Ради адвокатів розмір гонорарів адвокатів Литовської колегії адвокатів; 6) затверджують порядок розгляду дисциплінарних справ адвокатів; 7) приймають рішення про створення, реорганізацію, ліквідацію державних установ, що надають гарантовану державою правову допомогу [8]. Загальні збори адвокатів є правомірними, якщо в них бере участь не менше половини адвокатів, зареєстрованих у Реєстрі практикуючих адвокатів Литви. Кількість адвокатів, які беруть участь у загальних зборах адвокатів, визначається кількістю адвокатів, зазначених у реєстраційних списках. Рішення членів Асоціації адвокатів Литви приймаються відкритим голосуванням, за винятком виборів Голови Ради адвокатів, членів Ради адвокатів, Ревізійної комісії та Суду честі адвокатів. Їх обирають таємним голосуванням. Кандидатури адвокатів, які балотуються або

пропонують бути членами Асоціації адвокатів Литви, повинні бути подані до Ради адвокатів не пізніше ніж за 20 днів до дати загальних зборів адвокатів, на яких обрано члена (членів) цього тіло буде утримуватися [9].

2. Рада адвокатів. Вона є керівним органом Асоціації адвокатів Литви. та обирається з числа адвокатів строком на три роки. Членами Ради адвокатів можуть бути адвокати, які мають стаж адвокатської діяльності не менше восьми років. До її повноважень литовським законодавством віднесено: 1) прийняття рішення про визнання заявника адвокатом та визнання їх такими, що втратили чинність; 2) погодження нормативно-правових актів; 3) призначення членів екзаменаційної комісії адвокатури та пропонує кандидатуру голови екзаменаційної комісії адвокатури; 4) видання свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю; 5) встановлення порядку затвердження та реєстрації стенограм; 6) прийняття рішення про включення та виключення адвокатів зі списку практикуючих адвокатів Литви; 7) встановлення порядку здійснення діяльності помічника адвоката; 8) прийняття рішення про порушення дисциплінарного провадження щодо адвоката та помічника адвоката; 9) реєстрація адвокатів з держав-членів Європейського Союзу, які бажають займатися адвокатською діяльністю в Литовській Республіці; 10) координація надання адвокатами гарантованої державою правової допомоги [8]. Кількісний склад Ради адвокатів визначається загальними зборами адвокатських об'єднань. До складу Ради адвокатів можуть бути обрані адвокати, які мають стаж адвокатської діяльності не менше десяти років. Рада адвокатів обирається загальними зборами адвокатських об'єднань строком на чотири роки. Засідання Ради адвокатів є правомочним, якщо в ньому бере участь не менше половини членів Ради адвокатів, а правомочними вважаються рішення, за які проголосувало не менше половини членів Ради адвокатів. Голова скликає засідання Ради адвокатів і представляє порядок денний членам Ради адвокатів за тиждень. Рада адвокатів скликається також на письмову вимогу не менше трьох її членів із зазначенням питання для обговорення [9].

3. Суд честі адвокатів. Він розглядає дисциплінарні справи адвокатів у порядку, встановленому Асоціацією адвокатів Литви та складається з п'яти членів – адвокатів зі стажем адвокатської діяльності не менше восьми років. Суд адвокатської честі формується в такому порядку: 1) три члени обираються з числа адвокатів загальними зборами адвокатів; 2) два члени з числа адвокатів призначаються Міністром юстиції. Строк повноважень суду становить чотири роки [8]. Члени Суду адвокатської честі обираються таємним голосуванням і можуть бути відкликані загальними зборами адвокатів за пропозицією Ради адвокатів або не менше однієї п'ятої членів Асоціації адвокатів Литви. Обраними вважаються адвокати, включені до списків для голосування, які набрали найбільшу кількість голосів. Члени Суду честі адвокатської палати відкликаються, якщо за це проголосувало більше половини адвокатів, присутніх на загальних зборах адвокатів. Одні й ті самі особи можуть бути обрані та призначені членами Суду адвокатської честі не більше ніж два строки підряд. Член Суду честі адвокатів не може входити до складу Ради адвокатів [10].

4. Ревізійна комісія адвокатів. Вона є органом самоврядування Асоціації адвокатів Литви, який проводить щорічну перевірку фінансової звітності та діяльності Асоціації адвокатів Литви. Члени Ревізійної комісії обираються Загальними зборами адвокатів строком на чотири роки. До складу Комісії входять три члени, які мають стаж адвокатської діяльності не менше п'яти років. Раз на рік Комісія перевіряє фінансову діяльність Асоціації адвокатів Литви, розглядає аудиторський звіт і готує річний звіт, який представляє Загальним зборам Асоціації адвокатів. Комісія у своєму звіті визначає, чи відповідають фінансові звіти Асоціації адвокатів Литви вимогам закону, а також чи відповідають витрати та доходи Асоціації адвокатів Литви протягом звітного періоду оцінці доходів і витрат, затверджених Загальними зборами адвокатського об'єднання. Комісія проводить перевірку фінансової діяльності, використовуючи дані аудитора, який проводив перевірку, та інформацію, надану Асоціацією юристів Литви [8].

В структурі Асоціації адвокатів Литви можуть бути утворені комітети чи тимчасові комісії для виконання рішень Загальних зборів адвокатських об'єднань та Ради адвокатів. Ці

комітети та комісії підзвітні Раді адвокатів та формуються з адвокатів на громадських засадах [11]. Наприклад, у Литві, крім Ради адвокатів, створено спеціальну Комісію з гарантованої державою юридичної допомоги, яка розглядає скарги отримувачів юридичних послуг. Тобто, комісія допомагає з'ясувати чи порушив адвокат положення договору про надання правової допомоги. Якщо в ході розслідування з'ясується, що адвокат не надав якісних правових послуг, комісія направляє скаргу до асоціації з проханням дати оцінку поведінці адвоката [12, с. 22]. Це вказує на той факт, що в структурі адвокатського самоврядування існують як постійні так і тимчасові органи, які можуть бути наділені відповідними функціями. Подібні функції, як правило, обумовлені необхідністю вирішення оперативно-господарських питань. Подібна структура є достатньо гнучкою, що дозволяє корегувати політику органів адвокатського самоврядування.

Зазначимо, що система адвокатського самоврядування в Литві пристосована під модель, яка застосовується в країнах ЄС. На підтвердження цього литовські науковці зауважують, що у європейських країнах, як правило, адвокатські асоціації мають сильне самоврядування, якому делеговано нагляд за адвокатами, функції контролю та дисциплінарної відповідальності. Державні установи майже не втручаються в роботу з нагляду за діяльністю адвокатури. При цьому акцент робиться на організацію та проведення оцінювання адвокатського самоврядування. Паралельно держава гарантує рівність прийняття рішень органами адвокатського самоврядування, включено щодо забезпечення якості та оцінки правової допомоги адвокатів [13, с. 21].

Необхідно зазначити, що в Литовській Республіці органи адвокатського самоврядування активно взаємодіють на міжнародному рівні, тобто їхні повноваження дозволяють співпрацювати з урядовими або неурядовими (професійними) інституціями. У якості прикладу наведемо меморандум про наміри між Управління регулювання діяльності адвокатів (Англія) та Асоціацією адвокатів Литовської Республіки. Він регламентує засади співробітництва задля підтримки ефективності в адмініструванні та забезпеченні виконання законів, а також дисциплінарної та нормативної бази для юридичних професіоналів і підприємств їх відповідних юрисдикцій. Передусім документ врегульовує питання обміну інформацією на рівні Великої Британії та країн ЄС, до якого входить і Литва. Подібний напрям взаємодії став актуальним після виходу Англії з Євросоюзу [14].

Варто підкреслити, що проведений аналіз свідчить про відсутність в Литві регіональних органів адвокатського самоврядування, за аналогом українських. На нашу думку, це значний недолік, оскільки централізація завжди залишається характеризується певними ризиками та неефективністю. Отже, в контексті теми нашого дослідження, український досвід у цьому сенсі є більш продуктивним. На нашу думку, це обумовлене тим, що Литва має набагато меншу територію ніж Україна, а її населення становить лише 2 мільйони 795 тисяч осіб [15].

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у даному науковому напрямку. У якості висновків зазначимо, що система адвокатського самоврядування в Литовській Республіці дуже схожа на українську. Основою цієї системи є Асоціація адвокатів Литви, яка є загальнодержавним професійним об'єднанням адвокатів. Вона має свої органи, які переважно зорієнтовані на вирішення окремих блоків питань: організаційно-розпорядчого, освітньо-кваліфікаційного та контрольно-наглядового. У сукупності вони забезпечують управління інститутом адвокатури в Литві. Обов'язкова участь адвокатів в адвокатському самоврядуванні забезпечується спеціальним (внутрішньо-організаційним) статусом адвокатів, який увібрав окремі права і обов'язки. Окрім постійно діючих органів, система адвокатського самоврядування в Литві не виключає можливості створення тимчасових комісій та комітетів, які забезпечують досягнення оперативно-тактичних цілей. В цілому литовська модель адвокатського самоврядування орієнтована на європейські практики управління адвокатурою, в основі яких є підзвітність та самоврядність. При цьому присутня частина повноважень органів адвокатського самоврядування у сфері міжнародної співпраці, що значно розширює функціональні можливості. Було встановлено, що Асоціація адвокатів

Литви є різновидом асоціацій, діяльність яких регламентована окремим нормативно-правовим актом. Це свідчить про багаторівневість засобів нормативно-правового регулювання адвокатського самоврядування в Литовській Республіці.

Список використаних джерел:

1. Lietuvos Vyriausiojo Administracinio Teismo 2007 m. rugsėjo 12 d. sprendimas administracinėje byloje (bylos Nr. A16-752/2007, procesinio sprendimo kategorija 25(S)).
2. Jūratė Novagrockienė Gyventojų požiūris į lietuvis teisines sistemą. *Teisinės valstybės link*. 2018. P. 89–95.
3. 2021–2030 m. teisingumo sistemos plėtros programos projekto pagrindimas. Plėtros programos valdytojas Teisingumo ministerija. URL: <https://tm.lrv.lt/uploads/tm/documents/files/Teisingumo%20sistemos%20pletros%20programos%20pagrindimas.pdf> (дата звернення: 19.06.2023).
4. Juozas Galginaitis Teisinė sistema ir pagrindinės jos sistemos kaip lyginamosios teisėtyros objektas. *Teisė*. 2002. № 44. P. 31–41.
5. Про відповідність пункту 1 частини першої статті 8 Закону про адвокатуру Литовської Республіки Конституції Литовської Республіки: Рішення Конституційного суду Литовської Республіки від 10 липня 1996 року. URL: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.29582?jfwid=> (дата звернення: 10.07.2023).
6. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikos apžvalga. Spalio. 2022. 31 d.
7. Žalėnienė I. Kai kurie atstovo atsakomybės civiliniame procese taikymo teoriniai aspektai. *Jurisprudencija*. 2004. t. 52 (44). P. 141–149.
8. Про адвокатуру: Закон Литовської Республіки від 18 березня 2004 р. № IX-2066. URL: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.229789/asr> (дата звернення: 03.06.2023).
9. Lietuvos advokatūros įstatai. Juridinių asmenų registre. 23 vasario 2021 m. URL: https://www.advokatura.lt/uploads/Documents/document_197/Lietuvos_advokaturos_istatai_galiojantys1.pdf (дата звернення: 20.07.2023).
10. Romualdas Drakšas Konfidencialumo principas advokato veikloje ir jo ribų neapibrėžtumas. *Liber amicorum algimantui urmonui*. 2022. P. 301–327.
11. Lietuvos advokatūros įstatai. Juridinių asmenų registre. 23 vasario 2021 m. URL: https://www.advokatura.lt/uploads/Documents/document_197/Lietuvos_advokaturos_istatai_galiojantys1.pdf (дата звернення: 20.07.2023).
12. Drakšas R. Advokatas: veiklos pagrindai ir problemos. Monografija. Vilnius: Justitia. 2012. 32 p.
13. Nikartas S., Limantė A. Teisinės pagalbos kokybės vertinimo priemonės ir kriterijai: gairės Europos Sąjungos šalims. Vilnius: Lietuvos teisės institutas, 2018, 62 p.
14. Statement of Intent between the Solicitors Regulation Authority and the Lithuanian Bar Association 4 September 2020. URL: <https://www.sra.org.uk/globalassets/documents/sra/mou/soi-lba-sra.pdf> (date of application: 29.07.2023).
15. Енциклопедія сучасної України. URL: <https://esu.com.ua/article-55047> (дата звернення: 10.09.2023).

